

Nr 224

Av herr Ekström i Iggesund m. fl., om åtgärder till skydd av djurlivet i samband med skogshyggesbränning.

(Lika lydande med motion nr 184 i Första kammaren)

Omfattande skogshyggesbränningar företages varje år i vårt land, framför allt i norrlandslänen. Ändamålet med hyggesbränningarna är att — för att gynna en skogsföryngring — åstadkomma omvandling i humustäcket och upphäva konkurrensen från markvegetation och restskog samt avlägsna de tekniska hinder som hyggesavfallet utgör för olika skogsodlingsåtgärder. Elden förtär hyggesavfallet och markvegetationen men lämnar i stort sett humustäcket orört. De vetenskapliga undersökningar som hittills utförts visar, att på friska, fuktiga marker ofta finns ett inaktivt råhumuslager. Hyggesbränningarna är nödvändiga för att få i gång omsättningen och möjliggöra en föryngring. Skogshyggesbränningar anses därför av företrädarna för skogsbruket som absolut nödvändiga föryngringsåtgärder. De kan också sägas ersätta forna tiders »förödande» skogsbränder, som gick fram över jättelika arealer. Bränningarna måste ske under torrare perioder under våren, sommaren och hösten. Särskilt i övre Norrland anses antalet lämpliga bränningsdagar vara mycket begränsat.

Under senare år har skogsbränderna i olika sammanhang »brännmärkts» av jägare och viltvårdare samt av för naturvård och djurskydd intresserade personer och sammanslutningar. Detta av hänsyn till den skadegörelse på viltet och faunan i övrigt som förorsakas av bränderna. Som ett exempel kan nämnas, att författaren Albert Viksten i Svensk Jakt nr 6/1961 har angripit hyggesbränningarna och lämnat flera exempel på hur förödande de är för skogsfågelbestånden. Albert Viksten nämner även en finsk undersökning, som visar, att på ett visst undersökningsområde som skulle avbrännas fanns 483 tjäderbon av vilka icke mindre än 283 förstördes vid hyggesbrand. Våra skogsmän är helt medvetna om att de tidiga hyggesbränningarna under våren och försommaren medför skador på fågelbestånden. Uppgifter om hur man bör gå till väga för att skydda skogsfågelreden och t. ex. myrstackar finns medtagna i olika skrifter och handledningar. Det bör understrykas att det inte bara är skogsfågeln — tjäder, orre och järpe — som blir lidande av hyggesbränningarna. Även andra på marken eller i buskar häckande fåglar som finkar, trastar och sparvar samt smådäggdjur såsom harar utsättes för eldens härjningar. Vad beträffar myrorna finns i äldre »anvisningar» angivet att myrstackarna bör bredas ut för att lättare brinna upp och ej ligga och glöda i veckor. Nu gör man i stället stora ansträngningar att bevara myrorna med hänsyn till deras betydelse för kretsloppet i naturen.

Det bör dock noteras som ett plus för hyggesbränningen att, sedan föryngringen kommit i gång, föryngringsytorna ofta blir utmärkta viltbiotoper, vilket sammanhänger med den rikliga tillgången på föda. Detta innebär dock inte att man kan ha rätt att nedvärdera den skadegörelse som hyggesbränningarna orsakar djurvärlden. Djuren, som befinner sig inom bränningsområdet, utsätts givetvis även för ett direkt lidande. Ur allmänna naturvårds- och viltvårdssynpunkter samt av djurskyddsskäl synes det därför önskvärt att allt som rimligen kan göras för att begränsa hyggesbränningarnas skadegörelse på vår djurvärld göres.

Någon lagstiftning på detta område finns icke och torde väl icke heller i första hand vara erforderlig. Däremot borde det kunna utarbetas särskilda anvisningar om vilka skyddsåtgärder för djurlivet som bör vidtagas vid hyggesbränningarna. Dessa anvisningar bör sedan spridas till skogsägarna. Över huvud taget bör en ökad upplysning om problemen kunna ske. Det bör kunna uppdragas åt domänstyrelsen och skogsstyrelsen att gemensamt utarbeta och utgiva anvisningarna. Detta arbete bör ske i samråd med Svenska skogsvårdsföreningen, Svenska jägareförbundet och Svenska naturskyddsföreningen, vilka alla här har stora intressen att bevaka. Utgivandet av anvisningarna bör kombineras med ökad upplysning. Anvisningarna bör lämpligen presenteras i en lättillgänglig och populär form och spridas till skogsägarna. För det enskilda skogsbruket bör det även övervägas om icke skogsvårdsstyrelserna i respektive län bör ha rätt att utfärda lokala skyddsföreskrifter beträffande hyggesbränningarna och viltet.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi,

att riksdagen måtte hemställa, att Kungl. Maj:t

1:o) uppdrager åt domänstyrelsen och skogsstyrelsen att i samråd med berörda organisationer utarbeta anvisningar om hur djurlivet bör skyddas i samband med hyggesbränningarna och även överväga om skogsvårdsstyrelserna bör ha rätt och skydighet att vid behov utfärda lokala skyddsföreskrifter, samt

2:o) efter förslag från domänstyrelsen och skogsstyrelsen anvisar medel för tryckning och distribution av en populär skrift om skyddsåtgärder i samband med hyggesbränningarna.

Stockholm den 24 januari 1962

Sven Ekström
i Iggesund

Erik Tobé

Viola Sandell

P. A. Sköldin

Astrid Bergegren

Tekla Torbrink

Helge Lindström

Elvira Holmberg

Hans Nordgren